

JAARVERSLAG 2013

VERENIGING VOOR NATUUR EN MILIEU "DE VECHTSTREEK"

Inleiding

Het jaarverslag bestaat uit een algemeen deel over de vereniging als geheel, gevolgd door de afzonderlijke verslagen van de werkgroepen. De onderwerpen van de werkgroep Landschap en Milieu zijn in het algemene verslagdeel opgenomen, in de paragraaf beleidsaspecten.

Jaarvergadering

De jaarvergadering vond plaats op 22 maart 2013. Het verslag vindt u elders in deze Meander.

Ledenbestand

Op 31 december 2013 telde de vereniging 277 leden (dit was 265 in 2012).

Bestuur

Het bestuur heeft zorg gedragen voor de organisatorische en huishoudelijke zaken zoals het samenstellen van het activiteitenprogramma. Ook heeft het bestuur, samen met werkgroepleden, ingespeeld op diverse actuele zaken. Deze zijn beschreven in de paragraaf beleidsaspecten.

Voorgaande jaren is het beleid erop gericht geweest om meer inkomsten te genereren, de band met de leden te verstevigen en het ledenbestand uit te breiden. Dit beleid is in het afgelopen verslagjaar op dezelfde voet voortgezet. Het ledenbestand groeit gestaag en de penningmeester heeft geconstateerd dat dit, ondanks de economische situatie, ook geldt voor de kas. Dit laatste is mede ontstaan omdat we erg terughoudend zijn geweest met investeringen na wegvallende subsidies. Nu er wat armslag ontstaat zet het bestuur in op een aantal PR-initiatieven. Het doel hiervan is om de vereniging meer zichtbaar te maken en onze doelstellingen meer te laten verankeren. De inhoud van deze initiatieven wordt beschreven in de paragraaf communicatie en public relations verderop in dit verslag.

Ons beleid om meer samen te werken met de andere lokale groene groepen en in het hele Vechtdal, wordt voortgezet. Lokaal is meer energie gestoken in een nauwere samenwerking met o.a. Bijenvereniging en Historische Kring Ommen.

Beleidsaspecten

Vanuit een proactieve houding hebben wij onze ideeën en wensen ingebracht in plannen en projecten van de overheden. In het verslagjaar ging het om de volgende onderwerpen:

Provincie:

- **Herijking Ecologische HoofdStructuur (EHS):**

Wij hebben een zienswijze ingediend tegen de plannen voor herijking van de EHS in Overijssel. Ons bezwaar is dat door herijking de robuuste verbindingzones zijn geschrapt en dat de bestaande EHS in totaal met ca. 9000 ha nieuwe natuur is ingekrompen. Hierdoor worden de natuurgebieden niet meer onderling verbonden en kan geen uitwisseling van dieren en planten plaatsvinden. Dit was juist een van de steunpilaren van het EHS-beleid dat de afgelopen 20 jaar door de overheden is uitgevoerd. We hebben er begrip voor dat in tijden van recessie ook op natuur bezuinigd wordt, maar hebben daarom vurig gepleit om het concept van de EHS overeind te houden en meer tijd te nemen en de invulling van de EHS ook voort te zetten na 2018. We hebben op kaartmateriaal gebieden aangegeven die naar onze mening op basis van de huidige natuurwaarden onderdeel van de EHS dienen te zijn. Door oproepen van onze vereniging en door andere groene groeperingen zijn uiteindelijk meer dan 4000 zienswijzen ingediend tegen deze provinciale plannen. Ondanks deze steun hebben provinciale staten de plannen tot herijking toch doorgezet.

Er is door Gedeputeerde Staten inmiddels een pact gesloten met de grote maatschappelijke organisaties met als titel "Akkoord: Samen werkt beter". We

hebben in dit kader veel tijd en energie gestoken in de advisering naar de terreinbeherende organisaties en NMO om de EHS volledig te handhaven en gezien de bezuinigingen voor de invulling daarvan een langere periode te gebruiken. Uiteindelijk is in het pact vastgelegd dat tot 2018 8000 ha EHS wordt gerealiseerd. Onze conclusie is dat ondanks het pact we toch ca. 9000 ha. nieuwe natuur zijn "kwijtgeraakt". Er zullen nu gebiedsprocessen op gang komen om de kleinere EHS alsnog te realiseren.

- **Masterplan Ruimte voor de Vecht**

Via het Groen Platform Vecht leveren we periodiek via Natuur en Milieu Overijssel onze inbreng in de projecten op het gebied van natuur, landbouw en recreatie.

- **N340: deelname aan Klankbordgroep Landschap en Leefomgeving**

Beoogt de landschappelijke-, natuur- en leefkwaliteiten in een zone aan weerszijde van de N340 te verhogen.

Waterschap Regge en Dinkel:

- **Wandelroute Archem-Eerder hooilanden**

In het kader van het plan voor Reggeherstel wordt door het waterschap een wandelpad aangelegd van de brug in Archem tot in Eerde. Het betreft een Natura 2000-gebied. Het geplande traject komt naar onze mening te dicht bij enkele dassenburchten en wij zetten ons in om een alternatieve route te vinden. Dit doen we mede via de Stichting Das en Vecht.

- **Ruimte voor de Vecht: project Het Laer/Laarmanshoek**

Het bestuur heeft de vereniging vertegenwoordigd tijdens deze officiële opening die op 13 september georganiseerd was door het Waterschap Regge en Dinkel. In voorgaande jaren hebben we meegewerkt aan de plannen en ons ingezet om de natuur- en landschapswaarden van dit gebied te behouden en waar mogelijk te versterken. Ondanks de forse ingreep in het landschap heeft het project onze instemming, omdat het plan een meerwaarde voor natuur oplevert.

- **Overleg** is gevoerd over het aanpassen en verbeteren van de uittredeplaatsen voor fauna in de spiegelvijvers van het landgoed Het Laar. De Gemeente zal onze adviezen uitvoeren.

Waterschap Vechtstromen (voorheen Velt en Vecht)

- **Vechtprojecten:**

We zijn nauw betrokken bij de diverse projecten, waaronder aanleg nevengeulen en de passeerbare sluisen voor de kleine en ondiepe recreatievaartuigen, kano's en zompen.

Gemeente Ommen:

- **Bestuurlijk overleg Gemeente Ommen:**

Er heeft periodiek overleg plaatsgevonden over beleids- en bestuurlijke relevante zaken op het gebied van natuur, milieu en ruimtelijke ordening.

- **Bomenbeleidsplan Ommen:**

We hebben vinger aan de pols gehouden bij de voortzetting van het nieuwe bomenbeleid dat in 2012 is ingezet. In diverse ambtelijke overleggen onze inbreng geleverd. Door software problemen bij de gemeente is de digitale versie van te beschermen bomen vertraagd. Begin 2014 zou e.e.a. opgelost moeten zijn en via de gemeentelijke website beschikbaar zijn. Het heeft lang geduurd maar de eerste digitale concept versie stemt hoopvol.

- In **een** aantal specifieke gevallen hebben we de gemeente gewezen op naleving van haar eigen bomenbeleid.

- **Verkoop Ommer bossen:**

Tot twee keer toe heeft de vereniging actie ondernomen tegen ideeën en plannen van de gemeente om bossen te verkopen. Met persberichten en momenten van inspraak zijn met succes onze argumenten naar voren gebracht en is, samen met andere personen en groeperingen in Ommen, voorkomen dat zorgvuldig beheer en toegankelijkheid van de bossen in gevaar komen. Door onze inbreng heeft de raad besloten dat mocht tot verkoop van gemeentelijk natuurgebied worden overgegaan, ver-

vreemding alleen aan een natuurinstanties zal plaatsvinden. Daarmee wordt een duurzame veiligstelling bereikt.

- **Ommermars:**
De Provincie en de Gemeente hebben vanwege andere prioriteiten besloten om de Ommermars, het nieuwe natuurontwikkelingsgebied bij de Vecht, een zeer sobere invulling te geven. Wij vinden dat hiermee een kans verloren is gegaan om een mooi natuurbelevingsgebied vlak bij de kern van Ommen te krijgen. Wij hebben dit zowel bij de gemeente als in de pers kenbaar gemaakt.
- **De Stekkenkamp**
Wij hebben in diverse bestuurlijke overleggen met de Gemeente onze zorgen kenbaar gemaakt over de voorgenomen plannen om 48 zorgwoningen te bouwen binnen de grenzen van het nationale beschermde natuurmonument en onder de Natuurschoonwet gerangschikte landgoed De Stekkenkamp. Onze argumenten zijn dat dit gebied de hoogste graad van natuurbescherming in ons land heeft en het daarom ongewenst is om nu juist op die plek te gaan bouwen. Bovendien wordt er al jarenlang door de overheid geld in het gebied gestoken om die natuurwaarden te versterken en goed beheer te voeren.
- **Pilot verschrallingsbeheer**
De in 2012 met de gemeente voorbereide pilot "Verschrallingsbeheer wegbermen" is dit jaar van start gegaan. Er zijn diverse besprekingen gevoerd, een veldbezoek gebracht, en zijn afspraken gemaakt over het bermbeheer.
In Arriën is met vrijwilligers in een kansrijke gemeentelijke berm gemaaid en het maaisel afgevoerd. We hopen het komende jaar al de eerste natuurresultaten te zien.
- **Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) Ommen**
De gemeente heeft met verschillende belangengroeperingen gesproken over hun ideeën voor het beheer van openbare ruimten. Ook wij zijn dit gesprek met de gemeente aangegaan en hebben diverse suggesties aangedragen om op een meer natuurlijke manier met die ruimte om te gaan.
- **Inrichtingsontwerp rondje Larinkmars**
We hebben bij de wethouder een idee ingediend voor een pilot beheer akkerranden met het LTO of enkele welwillende boeren.
- **Lelieteelt Beerze**
Er is in de regio een discussie ontstaan over de gezondheidsrisico's van lelieteelt. Deze risico's zitten vooral in de bij deze teelt toegepaste bestrijdingsmethode. In Ommen is lelieteelt volgens het bestemmingsplan niet toegestaan in kwetsbare gebieden. Toch is wel lelieteelt geconstateerd in een aantal van die gebieden. Wij hebben de gemeente hierop gewezen en gevraagd om handhaving van het gemeentelijk beleid. De gemeente heeft aangegeven dat deze teelt in de betreffende gebieden volgend jaar niet meer wordt toegestaan. In een zogenaamd "veegplan", waarbij de status van een aantal bestemmingsplangebieden aan de bestaande situatie wordt aangepast blijft het vigerende leliebeleid overeind. Wel zullen een aantal omissies in het bestemmingsplan worden aangepast. Er is afgesproken dat wij daarbij worden betrokken.
- **Uitbreiding Ommen Oost**
Via de Klankbordgroep is advies gegeven over de inrichting van het gebied en de mogelijke effecten op het nabij gelegen natuurgebied Junner Koeland.

Groen Platform Vecht:

Als lid van het Groen Platform Vecht, waarin alle natuur- en milieuverenigingen in het Vechtdal worden vertegenwoordigd, voeren we maandelijks overleg over actuele natuur-, milieu-, landbouw en (water)recreatiezaken in het Vechtdal met Natuur en Milieu Overijssel. Tevens leveren we via Natuur en Milieu Overijssel onze inbreng in de projecten van het masterplan Ruimte voor de Vecht.

We hebben ook meegewerkt aan de organisatie van een Vechtdalexkursie voor bestuurders op 10 april 2013. Deze excursie had als doel om goede ontwikkelingen in het Vechtdal te tonen en aandacht te vragen voor een goed vervolg.

Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Natuur en Milieu Overijssel:

- **PACT "Samen werkt beter"**: diverse besprekingen over de invulling van het Pact.
- Regulier (afstemmings-) overleg over actuele natuur- en milieuzaken.

Overige activiteiten van het Bestuur:

- **Bouwstenen voor verkiezingsprogramma's gemeenteraadsverkiezingen**
Wij hebben een lijst met onze speerpunten opgesteld en deze voorgelegd aan de plaatselijke politieke partijen. Ons doel was dat deze speerpunten, als praktische vertaling van onze doelstellingen, bouwstenen zouden vormen voor de verkiezingsprogramma's ter voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen in 2014. Op verzoek van een aantal partijen hebben we deze bouwstenen ook mondeling aan hen toege-licht.
- **Landschapselementen Lemele**
Op verzoek van de Ommer Marke hebben we geadviseerd over invulling van landschapselementen in Lemele. We hebben daarbij aangegeven dat diverse bestaande landschapselementen gerenoveerd zouden moeten worden.
- **Fietspad Loozensche Linie:**
Wij hebben de bezwaren tegen het tracé voor dit fietspad mede onderschreven. We hebben hierbij samengewerkt met het Natuuractiviteitencentrum De Koppel uit Hardenberg en Vogelbescherming Nederland. Onze bezwaren zijn niet gericht tegen het fietspad als zodanig maar wel tegen het tracégedeelte dat bij het natuurontwikkelingsgebied ligt. Dit gebied vervult een steeds belangrijker rol voor broed- en trekvogels en er is een acceptabel alternatief voor het fietspad voorhanden.

3 januari	Nieuwjaarsreceptie Gemeente Ommen: deelname
9 januari	Uitreiking Groene Twinkeling tijdens de gezamenlijke Nieuwjaarsbijeenkomst van Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Landschap Overijssel en Natuur en Milieu Overijssel in Den Alerdinck te Heino.
16 januari	Actualisatie Omgevingsvisie/Herijking in de Lindenberg;deelname
6 februari	Bijeenkomst Herijking EHS voor alle groene organisaties in Vechtdal en Salland. Onze actie i.s.m. NMO waarin een gesprek met gedeputeerde Hester May in Dominicaner Klooster te Zwolle.
19 februari:	Visie Rust en Drukke: presentatie van de visie voor het projectteam Ruimte voor de Vecht
14 maart	Boeren in het Vechtdal: bijeenkomst Natuur en Milieu te Zwolle
10 april	Bestuurdersdag Vecht: bijdrage aan deze dag door het tonen van de natuurresultaten langs de Vecht, die in het kader van het programma Ruimte voor de Vecht zijn uitgevoerd. De dag was een groot succes!
11 april	Verkoop gemeentelijk bos- en natuurbezit: bezwaren ingebracht en toegelicht tijdens de inspraak in de raadscommissie tegen de voorgenomen verkoop van het gemeentelijk natuur- en bosbezit.
19 april	Verkoop Staatsbosbeheer gronden: deelname aan het actieberaad van Natuurmonumenten tegen de verkoop van Staatsbosbeheer natuurgronden in Daarle.
23 april	Recreatie in het Vechtdal: bespreking onderzoek recreatiebeleving Vechtdal.
6 augustus	Ruimte voor de Vecht: presentatie voor Europese tolken in Utrecht over de positieve effecten voor landschap en natuur bij de inrichting van de Vecht tot halfnatuurlijk rivier.
31 oktober	PACT "Samen werkt beter" : deelname aan NMO-bespreking te Wierden over "Hoe nu verder met de realisering van het Pact".
1 november:	Lelieteeft: deelname aan bespreking te Beerze van LTO-Ommen en brancheorganisatie Lelieteeft over mogelijke uitbreiding van deze teelt in Ommen. Conclusie: gezien negatieve milieu- en volksgezondheidseffecten uitbreiding niet toe te staan.
20 november	Gebiedsgericht Varsen: deelname aan provinciale werkoverdracht

van de gebiedsgerichte werkzaamheden aan de Gemeente Ommen.

Communicatie en public relation

Onze bekendheid moet het hebben van mond op mond reclame, uitingen in de pers en het openbare leven, onze website en ons kwartaalblad Meander. Deze laatste is vooral voor leden bedoeld maar de Meander wordt bijvoorbeeld ook naar een aantal scholen gestuurd en ligt hopelijk voor iedereen zichtbaar op tafel bij onze leden.

We zitten in een multimediatijdperk waarin elektronisch beeld en geluid de boventoon lijken te voeren. Om hierin toch zichtbaar te blijven en onze boodschap uit te kunnen dragen zijn enkele initiatieven opgestart voor het maken van promotiefilms. We denken aan een korte film over de vereniging zelf en daarnaast aan enkele korte films over een specifiek thema. We willen onze groene boodschap meer vermarkten en daarom wordt het komende jaar meer energie ingezet op PR en voorlichting. De eerste resultaten moeten in de loop van het volgende verslagjaar zichtbaar worden.

De website van onze vereniging biedt actuele informatie over onze activiteiten. Via de website worden ook activiteiten van Natuur Informatie Centrum Ommen (NICO), IVN Den Ham – Vroomshoop, Groei en Bloei Ommen, het Natuuractiviteitencentrum De Koppel uit Hardenberg bekendgemaakt. Vanwege de toenemende bekendheid van de naam "Vechtdal" hebben wij het domein "www.vechtdalnatuur.nl" inmiddels ook geclaimd.

Omdat de website op verouderde software draait is gestart met de vervanging hiervan. Dit wordt in het volgende verslagjaar afgerond.

De website is inmiddels bereikbaar via de volgende adressen:

- www.vechtstreeknatuur.nl
- www.natuurenmilieudevechtstreek.nl
- www.vechtdalnatuur.nl.

Ter promotie was onze vereniging met een stand aanwezig op Open Monumentendag in Junne. Binnen het thema "macht en pracht" hebben we een bijdrage geleverd aan de macht en pracht van onze natuurlijke omgeving. Door de slechte weersomstandigheden hebben we helaas weinig mensen bereikt met deze boodschap.

Thema-avonden en excursies

Het activiteitenprogramma bestond uit de volgende thema-avonden en excursies:

12 januari	diersporenexcursie Junne – Arend Spijker
18 januari	lezing Vogelinventarisatie in Georgië – Arnold Lassche
8 februari	toelichting plannen Natuurmonumenten en uitvoering daarvan rond kasteel Eerde – Daan Vreugdenhil
22 maart	lezing De wolf terug in Nederland? – Roel Korbee (Staatsbosbeheer)
9 mei	(dauwtrappen) vroege vogelzang – Ruud Jonker
22 juni	lezing Overijsselse Vecht over waterveiligheid en natuur met excursie Junner Koeland West en nevengeul Junne – Gilbert Maas (Alterra)
7 september	excursie vlinders en libellen atelier Witharen en Varsenerveld – Evert Ruiter
19 oktober	paddenstoelenexcursie in het Laar – Bernhard de Vries
26 oktober	Nacht van de Nacht – Dook van Gils en Jaap van Dort

De lezingen zijn gehouden in het Natuurinformatiecentrum Ommen met uitzondering van 15 juni (de Bootsman) en 22 maart (de Kern).

Natuurcursus

4 maart	onderdeel algemeen – Hein Kuijper
11 maart	onderdeel fauna – Arend Spijker

18 maart	onderdeel avifauna – Willem Havinga
25 maart	onderdeel flora – Henk Ruiter
	evaluatie en afsluiting – Dook van Gils
11 mei	veldexcursie – Hein Kuijper, Arend Spijker, Willem Havinga en Henk Ruiter

Recreatiepark Uniek: op verzoek van bewoners van het recreatiepark is voor hen een lezing gehouden over de natuur in Ommen.

Meer activiteiten zijn vermeld in de hierna volgende werkgroepverslagen.

Jaarverslag vogelwerkgroep 2013

Bijeenkomsten

Ook dit jaar heeft de werkgroep weer 6 bijeenkomsten gehad in het NICO om onze activiteiten en werkzaamheden te bespreken.

Watervogeltelling

Dit jaar hebben we evenals voorgaande jaren weer meegedaan aan de maandelijkse watervogeltellingen georganiseerd door SOVON. In het algemeen wordt er nogal eens verstoring geconstateerd door recreanten, vooral in april en september. Er is besloten deze maanden niet meer te tellen. Ook ergerlijk is het vliegen met gemotoriseerde parachutes in de uiterwaarden bij camping Zandman in Beerze door het bedrijf Para Twente. Er is op de Vecht aldaar dan geen vogel meer waar te nemen.

Nestkastjes

Door gebrek aan controleurs zijn dit jaar nog steeds niet alle locaties waar nestkastjes hangen gecontroleerd. We doen ons best het voor komend jaar weer geheel te controleren.

Raven

Ook dit jaar was de raaf weer broedvogel op landgoed Junne. Er zijn 4 jongen geringd. Omdat we meewerken aan een ravenproject zijn de jongen tevens van een oranje kleurring voorzien om meer waarnemingen te kunnen verzamelen. Ook hebben we de raven op de Sprengenberg geringd hier waren het 2 jongen, die eveneens van kleurringen zijn voorzien. Een van deze jongen is helaas in het verkeer omgekomen. Van een ander jong uit 1998 hebben we een terugmelding gekregen. Dood gevonden in De Bilt en 15 jaar oud geworden

Ooievaars

In 2013 hadden we in ons werkgebied 10 broedsels van de ooievaar. In totaal zijn er 18 jongen geboren. Een jong is dood op het nest teruggevonden en van 3 andere jongen hebben we terugmeldingen gekregen vanuit Frankrijk Van alle drie de jongen zijn tijdens de trek de ringen afgelezen De meeste jongen zijn waarschijnlijk op trek gegaan en zijn niet in Nederland blijven hangen.

Uilen

Van de kerkuil hadden we slechts 7 geslaagde broedsels met 23 jongen. Een flink dieptepunt.

Van de bosuil hadden we drie broedsels met totaal 6 jongen, 1 broedsel is waarschijnlijk door een steenmarter gepredeerd.

De steenuil was vertegenwoordigd met 13 geslaagde broedsels waaruit 40 jongen zijn geboren. Verder hebben we meegedaan met onderzoek van de niet uitgekomen steenuileieren om te onderzoeken wat de reden van het mislukken zou kunnen zijn. Alle jonge uilen zijn geringd.

Roofvogels

Van onze torenvalkkasten waren er 8 bezet en zijn er 36 jongen groot geworden en geringd.

In Archem zijn 2 sperwerhorsten en 3 buizerdhorsten gevonden, tevens nog een nieuw buizerdhorst waarop helaas niet gebroed is. De jongen van de 2 sperwerhorsten en 1 buizerdhorst zijn geringd. Van de overige gebieden zijn op dit moment geen duidelijke cijfers bekend.

Nachtzwaluw

Bij onze inventarisatie op de Lemeler- en Archemerberg hebben we 15 territoria kunnen vaststellen. Een achteruitgang ten opzichte van vorig jaar.

Gierzwaluwen

Het aantal broedparen wordt geschat op ± 35. Het blijft een vrij tijdrovend werk om de

werkelijke aantallen vast te stellen.

Huiszwaluwen

De populatie in de kern van Ommen die geteld wordt, is vrij stabiel. Deze blijft al een aantal jaren tussen de 35 en 40 paar. Dit jaar zijn er 36 locaties geteld.

Oeverzwaluwen

In de oevers van Vecht en Regge hebben weer verscheidene oeverzwaluwen gebroed. Bij Junne in de nieuwe meander waren ongeveer 30 paar aanwezig. Als vogelwerkgroep hebben we een nieuwe kunstwand voor oeverzwaluwen geadopteerd bij de Regge in Hankate. De bedoeling is dat we deze zullen onderhouden en de oeverzwaluwen zullen ringen met een ring van het VT.

Stadsvogelproject

De school die de nestkastjes langs de Galgengrave inspecteerde heeft haar medewerking opgezegd. Vanwege het drukke programma op school is er geen tijd meer voor. Op een nieuw te bouwen project aan de Kanaalweg zullen 35 nestkasten voor gierzwaluwen worden geplaatst.

Rijkswaterstaat verlenging N36

Dit was het laatste jaar voor het project van Rijkswaterstaat. Hiermee is het project afgesloten. De resultaten stellen ons en Rijkswaterstaat tevreden. Het plaatsen van de kasten is niet voor niets geweest. Als vogelwerkgroep gaan wij door met de controles.

Natuurmonumenten / Landschap Overijssel

Zowel voor Nat. Mon. als Landsch. Ov. zijn weer de nodige werkzaamheden verricht vooral inventarisatie. In het voorjaar is meegewerkt aan de lammetjesdag van Landschap Ov.

Landelijke en provinciale bijeenkomsten

Diverse bijeenkomsten zijn weer door leden van de vwg bezocht. Zoals de landelijke roofvogeldag, provinciaal kerkuiloverleg, Sovon dag, provinciaal steenuiloverleg, landelijke uilendag te Meppel, en provinciale vogelaarsdag en workshop steenuileieren.

Jaarverslag plantenwerkgroep 2013

De aandacht van de plantenwerkgroep gaat hoofdzakelijk uit de naar de werkzaamheden op het Varsenerveld. Voor achtergrondinformatie verwijzen we naar onze site.
<http://www.natuurenmilieudevechtstreek.nl/>

Dit jaar hebben we ook aandacht besteed aan het bermbeheer van de gemeente Ommen.

Pilot verschrallend bermbeheer Ommen

De bermen van Ommen worden hoofdzakelijk gemaaid met een klepelmaaier. Een klepelmaaier slaat de vegetatie stuk en laat het maaisel in de berm achter. Op deze manier wordt de grond jaar in jaar uit bemest. Hierdoor worden de bermen steeds voedselrijker waardoor sterke gewassen als brandnetel, braam, fluitenkruid en hoge grassen de overhand krijgen. Voor bloemrijke kruiden is geen plaats meer. Een veldboeketje plukken uit de Ommer bermen is inmiddels een lastige klus geworden. Of je moet al thuis willen komen met een bosje brandnetels!

Verschralen.

Door het maaisel af te voeren verschraal je de grond. Hierdoor komt er steeds minder voedsel beschikbaar en krijg je een veel gevarieerdere flora.

Inmiddels is er een pilotproject met de gemeente afgesproken.

Een aantal bermen aan de oostzijde van Ommen wordt gedurende een aantal jaren gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd. Daar zijn we als vereniging nauw bij betrokken.

In aanvulling hierop hebben enkele leden van de plantenwerkgroep hebben bij de Achteres met onze maaimachine ook een stuk berm gemaaid en wat kleinschalig geplagd. Op deze manier hopen we de Steenanjer (die liefkozend ook wel Vechtdalanjer wordt genoemd) weer in de Ommer bermen terug te krijgen. Een project dat we dit jaar voort zullen zetten en waar we ook ander partijen bij willen betrekken.

De Vechtdal-anjer weer terug in bermen van het Vechtdal

Steenanjer. (logo van het Vechtdal)

Varsenerveld.

We hadden goed hooiweer op zaterdag 5 oktober. Er was voldoende opkomst voor de voorgenomen werkzaamheden. Na 17 jaar in het veld werken, worden ook wij geconfronteerd met mensen die node af moeten zeggen vanwege lichamelijke klachten. Nieuwe, jonge aanwas zou best wel heel fijn zijn. Dus zin om af en toe de handjes uit de mouwen te steken?

Geef je op bij Wimke Schipper! schipper296@zonnet.nl

Evenals voorgaande jaren werd er op donderdag en vrijdag machinaal gemaaid. Ideaal! Op zaterdag kun je dan, zonder motorgeronk, in alle rust werken. Het gemaaide bijeen harken en op kruiwagens laden. Vervolgens al het gemaaide op een grote hoop deponeren. Met deze methode van werken verschraal je de grond waardoor rode lijstsoorten zoals Klokjesgentiaan, Welriekende nachtorchis en gevlekte orchis zich weer in het Varsenerveld laten zien.

Gevlekte orchis.

De eerste zaterdag in november: Landelijke Natuurwerkdag. Voor de achtste keer namen we dit jaar met het Varsenerveld hier aan deel. Meer dan twintig mensen verzamelden zich bij Louis van Vilsteren en Thea Dijkema aan de Witharenweg. Mensen uit Ommen en wijde omgeving die gehoor hebben gegeven aan de oproep via de media om deel te nemen aan deze landelijk Natuurwerkdag. Na een heerlijk bakje koffie bij de immer gastvrije Louis en Thea van Vilsteren, te voet naar het Varsenerveld.

Boomopslag verwijderen om te voorkomen dat het dichtgroeit tot bos.

Dat was de opdracht.

Boven onze hoofden vlogen zowaar enkele raven rond, en uit het moeras vlogen een paar watersnippen op. Wat een feest.

We hielden het droog.

Hoewel, vast niet iedereen is die dag met droge voeten thuisgekomen.

Jong en oud kunnen aan bovenstaande werkzaamheden deelnemen. Je kunt zo hard werken als je zelf wilt. Deskundigheid is altijd aanwezig om vragen over wat je ziet en hoort te beantwoorden.

En ook dit jaar hebben we weer met heel veel plezier in het Varsenerveld gewerkt.

Tot slot de jaarlijks terugkerende lijst met bijzondere plant- en diersoorten.

De zgn: Rode lijst.

Opvallend dit jaar is de terugkeer van de **Witte waterranonkel** die we enkele jaren hebben gemist. (niet te verwarren met de gewone waterranonkel, die we waarschijnlijk wel kennen uit sloten en vijvers. De witte waterranonkel heeft geheel witte bloemen en is erg zeldzaam)

Verder was het verheugend om te zien dat het aantal exemplaren van de liggende vleugeltjesbloem enorm is toegenomen.

Liggende vleugeltjesbloem

Tot slot een fraai gedicht over dit al even fraaie plantje. Dat in het Engels *Milkwort* heet

*There is no bloom I love as much
as milkwort who's blue is such a wonder of delight
Mongst eyebright shy and violet
A comfort when my soul is fret
for the sick heart's blight*

*I bend to peer through grass and den
And rest my eye on pools of blue
Delightful in their azure
Their virgin purity of light
Shall follow through life's dust and night
While heart and mind endure*

Rode lijstsoorten Varsenerveld 2013

(vetgedrukt = Europese Habitatrictlijn) (cursief 2013 niet aangetroffen)

Moeraswolfsklauw

Bruine snavelbies
Witte snavelbies
Veenbies
Stijve ogentroost
Hondsviooltje

valkruid

Heidekartelblad
Moeraskartelblad

lycopodiella inundata

Rhynchospora fusca
Rhynchospora alba
Trichophorum cespitosum
Euprasia stricta
viola canina

arnica montana

Pedicularis sylvatica
Pedicularis palustris

Welriekende nachtorchis
Liggende vleugeltjesbloem
Sierlijke vetmuur
Blauwe knoop
klokjesgentiaan
Flottende bies
witte waterranonkel
Wateraardbei
Moerassmele
Addertong
echte guldenroede
bleekgele droogbloem
Ronde zonnedauw
Kleine zonnedauw
Stijve moerasweegbree
Lavendelheide
Kleine veenbes
Kleine valeriaan
Vetblad

kussentjesveenmos

klein warkruid
Dwergvas
Canadees hertshooi
Moerashertshooi
Pilvaren
Gevlekte orchis
Bevertjes
Grondster
Beenbreek
Stekelbrem

Groot nerfpuntmos-Reuzenpuntmos

Rendiermos

Ruige aardtong
Heideknotszwam
Zwartwordende wasplaat
Gele knotszwam
Verblekende knotszwam
Vuurzwammetje
Veenmosvuurzwammetje
Sneeuwzwammetje
Zwartsneusatijnzwam
Veenmosgordijnzwam
Gele Wilgengordijnzwam
Slijmwasplaat
Kleine oranje bekerzwam
Holsteelboleet
Veenmossatijnzwam
Helmsatijnzwam
Veenvlamhoed
Elfenwasplaat
Papegaaizwammetje
Grauwe wasplaat
Valse wolvezelkop
Veenmycena

platanthera bifolia
polygala serpyllifolia
sagina nodosa
Succisa pratensis
gentiana pneumonanthe
eleogiton Fluitans
ranunculus ololeucos
potentilla palustris
deschampsia setacea
ophioglossum viride
Solidago virgaurea
gnaphalium luteo-album
Drosea intermedia
Drosera rotundifolia
Echinodurus ranunculoides
andromeda polifolia
Oxycoccus palustris
valeriana dioica
pinguicula vulgaris

Sphagnum Compactum

Cuscuta epithymum
Radiola linoides
Hypericum canadense
Hypericum elodes
Pilularia globulifera
Dactylorhiza maculata
Briza media
illecebrum verticillatum
Narthecium ossifragum
Genista anglica

Calliergon giganteum.

Clavaria argillacea

Hygrocybe coccineocrenata,

Entoloma serrulatum
Cortinarius tubarius
Cortinarius cinnamomeoluteus
Hygrocybe laeta
Aleuria exigua
Boletinus cavipes
Entoloma elodes
Entoloma infula
Gymnopilus fulgens
Hygrocybe ceracea
Hygrocybe psittacina
Hygrocybe unguinosa
Inocybe longicystis
Mycena megaspora

Kleine bloedsteelmycena
Kleine oranje bekerzwam
Holsteelboleet

Mycena sanguinolenta
Aleuria exigua
Boletinus cavipes

Waterspitsmuis
Das
Boomleeuwerik
Boompieper
Geelgors
Dodaars
Geoorde fuut
Matkop
Wintertaling
Kneu
Zwarte specht

Levendbarende hagedis
Heikikker
Bruine kikker
Meerkikker
Poelkikker
Bastaardkikker
Kleine watersalamander

Glassnijder
Bandheidelibel
Tengere pantserjuffer
Vroege glazenmaker
Venwitsnuitlibel
Noordse winterjuffer
Bruine winterjuffer
Koraaljuffer
Plasrombout
Gevlekte witsnuitlibel

Heideblauwtje.
Groentje
Bruine vuurvlinder
Zilveren maan.
Moerassprinkhaan

Grote modderkruiper

Jaarverslag 2013 zoogdierwerkgroep

Algemeen

Jammer genoeg hebben we nog steeds geen nieuwe coördinator. We zoeken nog steeds een coördinator voor onze eigen zoogdierenwerkgroep, iemand die als 'aanvoerder' wil fungeren van onze werkgroep. Wie interesse kan contact met het bestuur op nemen. Ook kunnen leden die het leuk vinden iets te doen met zoogdieren kunnen zich uiteraard melden.

Ook voor het inventariseren van vleermuizen kunnen zich nog steeds mensen melden.

Dassen

Een aantal leden van onze werkgroep werkt als vrijwilliger mee om dassen in het Vechtdal te inventariseren en te monitoren. Voorzitter van st Das & Vecht is Arend Diepeveen, secretaris Gerko van de Akker, penningmeester Gerrit Volkerink en de databeheerder is Henk Hupkes. Arend Spijker is adviseur van de stichting. De website van Das en Vecht is: **www.stichtingdasenvecht.nl**

Ook dit verslagjaar zijn er weer op meerdere plaatsen verstoringen van dassenburchten geconstateerd.

Visotters

Er zijn weer meldingen van visotters in de Vecht gemeld.

Bij Varsen zijn sprains (uitwerpselen) van een visotter gevonden.

Boommarters

Door een aantal mensen wordt in het Vechtdal onderzoek gedaan naar boommarters, deze werkgroep heeft zich dit jaar als aparte werkgroep, aangesloten bij de stichting Das & Vecht. Op een paar plekken is d.m.v. camera's geconstateerd dat er jonge boommarters zijn geboren.

Vleermuizeninventarisatie/monitoring

De vleermuizeninventarisatie/monitoring zijn ook in 2013 weer uitgevoerd. Meerder leden van onze vereniging hebben in 2013 6 tal inventarisatierondes gedaan, waarbij wij de ca 100 vleermuiskasten op het landgoed Eerde hebben geïnteriseerd.

Daarnaast is er een schoonmaak/ en herstelactie geweest.

In de kasten werden o.a. Dwerg-, Ruige dwerg-, Franjestaart-, Rosse-, Grootoorvleermuizen en laatvliegers aantreffen.

Arend Spijker